

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Institutionen för neurovetenskap och fysiologi
Fysioterapi

**INSTRUMENT FÖR UTVECKLING OCH
BEDÖMNING I VERKSAMHETSFÖRLAGD
UTBILDNING**

TERMIN 3

Instrument för utveckling och bedömning i verksamhetsförlagd utbildning

Bakgrund och syfte

Den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) är en fortsättning på lärandet i den teoretiska delen. Syftet med instrumentet är att hjälpa studenten att se sin utveckling under VFU samt att för handledaren underlätta handledning, bedömning och examination av studenter.

Detta instrument är framställt på Sjukgymnastprogrammet, Institutionen för neurovetenskap och fysiologi på Göteborgs Universitet, utifrån en förlaga från Uppsala Universitet, som i sin tur var en översättning och modifiering av bedömningskriterier för VFU vid sjukgymnastutbildning vid University of East London. Instrumentet är uppbyggt av sex olika observerbara, bedömningsbara områden, som tillsammans skall ge en helhetsbild av studentens förmåga. Inom varje område beskrivs två nivåer; godkänd och underkänd förmåga.

Praktiskt tillvägagångssätt

Instrumentet är tänkt att användas under hela praktikperioden som ett stöd för handledningen. Bedömning görs vid praktikperiodens mitt och vid dess slut. Detta förutsätter att handledaren under praktikperioden kontinuerligt observerar studenten i patientsituationer och i andra arbetsuppgifter.

I mitten av praktikperioden diskuterar studenten och handledaren utvecklingen i förhållande till godkändnivån. Utvecklingsnivån på de olika bedömningsområdena graderas enligt följande:

I= Tydligt observerbar utveckling; bör hinna utvecklas till godkändnivån

II= Svag utveckling; risk för att inte hinna nå godkändnivån

I de fall då risk finns att studenten inte kommer att hinna utvecklas till godkändnivån kontaktas kursansvarig lärare. Se Handlingsplan vid risk för underkännande.

För att studenten skall bli godkänd på hela praktikperioden krävs att han/hon är godkänd på samtliga områden. Det är bedömningen som görs vid praktikperiodens slut, som ligger till grund för handledarens betyg; godkänd eller underkänd. Till instrumentet hör ett bedömningsformulär, i vilket handledaren skriver in betyg, sammanfattande bedömning/kommentar och rekommendationer för nästkommande utbildningsperioden. Det ifyllda dokumentet skall undertecknas av student och handledare.

Mål för verksamhetsförlagd utbildning

För övergripande mål se studiehandledning

KUNSKAP OCH FÖRSTÅELSE

1. Problemlösning/kliniskt resonerande

Under varje period av VFU skall studenten ha utvecklat och eller vidareutvecklat förmågan till att:

- arbeta enligt Fysioterapiprocessen; identifiera patientens problem och mål, undersöka, analysera och göra en sammanfattande bedömning samt målformulering med delmål, planering och genomförande av behandling, utvärdering och uppföljning.
- motivera handlingar, beslut och bedömningar utifrån relevanta teoretiska kunskaper
- arbeta logiskt och reflekterande samt värdera den egna insatsen kritiskt
- resonera kliniskt, förklara vad som ligger till grund för att man väljer en viss åtgärd samt vilken teoretisk bakgrund man har till den undersökning eller behandling man har valt att använda.
- reflektera kring arbetet med patienten

FÄRDIGHET OCH FÖRMÅGA

2. Undersökning och behandling

Under varje period av VFU skall studenten ha utvecklat och eller vidareutvecklat förmågan till att:

- förbereda för undersökning och behandling på adekvat sätt
- välja, anpassa, utföra och motivera val och anpassning av adekvata metoder/tekniker/åtgärder korrekt och smidigt i det enskilda fallet utifrån teoretiska kunskaper

3. Kommunikation

Under varje period av VFU skall studenten ha utvecklat och eller vidareutvecklat förmågan till att:

- ha en god verbal och ickeverbal kommunikation
- ha en god förmåga att lyssna på patienten
- ge förstålig och tydlig instruktion/information till såväl individ som grupp
- ge konstruktiv feedback på ett tydligt sätt både till patienter, kurskamrater och handledare

4. Dokumentation

Under varje period av VFU skall studenten ha utvecklat och eller vidareutvecklat förmågan till att:

- skriva journaler som uppfyller patientdatalagen och den aktuella VFU-platsens krav
- dokumentera informationen strukturerat utifrån Fysioterapiprocessen i nära anslutning till patientkontakt

VÄRDERING OCH FÖRHÅLLNINGSSÄTT

5. Samverkan och förhållningssätt

Under varje period av VFU skall studenten ha utvecklat och eller vidareutvecklat god förmågan till att:

- samverka med eventuell kurskamrat och därigenom utveckla sitt lärande
- aktivt samverka och delta i teamarbete
- respektera den enskilde patientens rättigheter och behov
- planera och organisera såväl egen arbetsbörda som arbetstid på ett ansvarsfullt sätt
- ta ansvar för det egna lärandet och tillvarata möjligheter till professionell utveckling visa flexibilitet och initiativförmåga vid oförutsedda situationer i arbetet
- visa gott bemötande och empatiskt förhållningssätt

6. Säkerhet

Under varje period av VFU skall studenten ha utvecklat och eller vidareutvecklat förmågan till att:

- arbeta i enlighet med de lagar som styr sjukvården
- följa yrkesetiska regler
- följa rutiner och föreskrifter för hygien
- följa föreskrifter för den tekniska utrustning som används i arbetet
- ta hänsyn till kontraindikationer för undersökning och behandling
- rapportera till handledare och övrig personal på ett korrekt sätt

Bedömningskriterier för verksamhetsförlagd utbildning termin 3.

KUNSKAP OCH FÖRSTÅELSE

1. Problemlösningsförmåga

Tillämpning av fysioterapiprocessen.

Student i termin 3 godkänd nivå:

- identifierar för patienten relevanta problem, men kan behöva hjälp att prioritera bland dessa.
- samlar oftast in relevant och tillräcklig information från flera tillgängliga källor.
- kan i stort sett planera och genomföra en ändamålsenlig undersökning, men kan behöva hjälp för att inkludera alla aspekter.
- kan sätta upp realistiska mål tillsammans med patienten, men behöver ibland viss hjälp.
- kan med viss hjälp lägga upp en behandlingsplan för de flesta patienter.
- kan oftast välja ut lämpliga behandlingsåtgärder och anpassa dem till patienten, men behöver hjälp ibland
- upptäcker oftast när behandlingen behöver modifieras, stegras eller avbrytas. Kan ibland föreslå adekvata förändringar.
- tar initiativ till diskussion med handledaren när mer hjälp behövs t ex vid ändring i behandlingsplanering.
- kan med viss hjälp utvärdera behandlingen mot uppställda mål och utifrån ICF.
- visar viss förmåga att kritiskt värdera sin egen problemlösningsförmåga.
- visar förmåga att självständigt reflektera och analysera t ex genom att ofta ta upp och diskutera relevanta frågor.
- kan i vissa fall föreslå annan behandling eller annan åtgärd, som skulle kunna komplettera eller ersätta sjukgymnastik
- klarar oftast att lösa problem inom rimlig tid och att strukturera sig i de olika delarna av problemlösningsprocessen

Student i termin 3 icke godkänd nivå:

- behöver ofta hjälp att identifiera patientens huvudsakliga problem och har problem att prioritera bland dessa.
- samlar med viss hjälp in relevant information, men som ofta är ofullständig och som begränsar sig till för få källor.
- behöver ofta hjälp att planera och genomföra en ändamålsenlig undersökning som innehåller alla aspekter.
- behandlingsmålen är ofta orealistiska, irrelevanta och/eller oklart formulerade.
- behöver ofta hjälp att lägga upp en lämplig behandlingsplan.
- har svårt att välja ut lämpliga behandlingsåtgärder och att anpassa dem till patienten
- behöver ofta hjälp att upptäcka när behandlingen behöver modifieras, stegras eller avbrytas och kan sällan föreslå relevanta förändringar.

- behöver oftast hjälp med att utvärdera behandlingen mot uppställda mål och utifrån ICF.
- har ofta svårighet att kritiskt värdera sin problemlösningsförmåga.
- visar på uppmaning en viss förmåga att självständigt reflektera och analysera, men tar sällan självmant upp och diskuterar relevanta frågor.
- har svårt att ge förslag till annan behandling eller andra åtgärder som skulle kunna komplettera eller ersätta sjukgymnastik.
- har svårt att lösa problem inom rimlig tid och att strukturera sin problemlösning.

FÄRDIGHET OCH FÖRMÅGA

2. Undersökning och behandling

Tillämpning av metoder/tekniker och manuell färdighet. Koppling teori-praktik.

Student i termin 3 godkänd nivå:

- kan oftast förbereda sig själv, patient, lokal och material på ett adekvat sätt
- klarar ofta med viss hjälp att välja ut och praktiskt tillämpa undersökningstekniker och behandlingar på ett korrekt sätt och att anpassa dem till patientens behov. (innefattar även undervisning och information).
- uppmärksammar oftast patientens problem i undersöknings - och/eller behandlingssituationen och efterfrågar hjälp vid behov.
- behöver ibland påminnelse om korrekt arbetsställning men kan korrigera denna på uppmaning.
- kan oftast motivera val av undersöknings - och behandlingsåtgärder utifrån adekvata bakgrundskunskaper.
- klarar med hjälp av handledaren att anpassa ett gruppträningsprogram till gruppens nivå och har en viss förmåga att fånga upp individuella behov.
- kan oftast disponera tiden.

Student i termin 3 icke godkänd nivå:

- behöver oftast viss hjälp för att förbereda sig själv, patient, lokal och material.
- behöver ofta hjälp att välja ut och praktiskt tillämpa undersökningsmetoder och behandlingar på ett korrekt sätt och har ofta svårt att anpassa till patientens behov. (innefattar även undervisning och information)
- behöver ofta hjälp att uppmärksamma patientens problem i undersöknings och/eller behandlingssituationen och efterfrågar inte hjälp vid behov.
- behöver ofta påminnelse om korrekt arbetsställning och kan inte alltid korrigera denna på uppmaning.
- har svårighet att motivera val av undersöknings och behandlingsåtgärder utifrån adekvata bakgrundskunskaper.
- klarar trots hjälp av handledaren inte anpassa ett gruppträningsprogram till gruppens nivå och har svårt att uppfatta individuella behov.
- har ofta svårt att disponera tiden.

KOMMUNIKATION

3. Student termin 3 godkänd nivå:

- har en tillfredställande förmåga till professionell verbal och ickeverbal kommunikation i de flesta patientmöten.
- kan efter hand skapa en avspänd och förtroendefull relation till patienter, anhöriga och annan vårdpersonal, men behöver stöd vid ”svåra” möten.
- kan ofta styra samtalet tillfredställande, t ex att inleda och avsluta tydligt, fokusera på betydelsefull information och begränsa samtalet tidsmässigt.
- visar förmåga att lyssna aktivt och kan ofta bekräfta att han/hon uppfattat patientens känslor och behov (medför att patienten känner sig förstådd).
- språket är vanligtvis lättförståeligt och anpassas oftast tillfredsställande till den aktuella situationen.
- ger för det mesta relevant och tydlig information/instruktion till patienten/gruppen, anhöriga eller annan personal, men har ibland svårighet att avväga omfattningen.
- kan ha svårighet att uppfatta behov av och modifiera informationen/instruktionen under pågående behandling.
- ger ofta feedback till patienten/gruppen på ett konstruktivt sätt.
- visar medvetenhet om egen ickeverbal kommunikation och förmåga att utnyttja den i samspelet med patienter.
- har begynnande förmåga att kommunicera med patient med särskilda behov, t ex hörselnedsättning, språksvårigheter, demens.
- tar ofta initiativ till samarbete med handledare, anhöriga, kollegor och annan vårdpersonal, men behöver ibland uppmanas till det.

Student i termin 3 icke godkänd nivå:

- har en bristfällig förmåga till verbal och ickeverbal kommunikation.
- behöver relativt lång tid/flera möten och stöd för att skapa en avspänd och förtroendefull relation till patienter, anhöriga och annan vårdpersonal. Behöver mycket stöd vid ”svåra” möten.
- har ofta svårt att styra samtalet, t ex att inleda och avsluta tydligt, fokusera på betydelsefull information och begränsa samtalet tidsmässigt.
- har svårt att bekräfta att hon/han uppfattat patientens känslor och behov (medför att patienten känner sig osäker och inte förstådd).
- använder ibland språket på ett otydligt sätt och har svårt att anpassa det till aktuell situation (jargong, ordval, fackspråk etc).
- information/instruktion till patienten/gruppen är ibland otydlig, otillräcklig eller för detaljerad.
- har ofta svårighet att uppfatta behov av och att modifiera informationen under pågående behandling.
- ger otillräcklig feedback till patienten.

- visar bristande medvetenhet om egen ickeverbal kommunikation.
- visar otillräcklig förmåga att medvetet utnyttja ickeverbal kommunikation i samspelet med patienten.
- har trots hjälp svårighet att anpassa kommunikationen till patienter med särskilda behov t ex hörselnedsättning, språksvårigheter, demens.
- behöver ofta uppmaning och stöd för att ta initiativ till samarbete med handledare, anhöriga, kollegor och annan vårdpersonal.

4. Dokumentation

Student i termin 3 på godkändnivå; dokumentation:

- skriver in adekvata undersökningsfynd och patientens framsteg i journalen men behöver ibland handledning i fysioterapiprocessen.
- behöver ibland uppmaning för att påbörja, genomföra och slutföra dokumentationen inom rimlig tid.
- behöver ibland handledning för att skriva en förståelig och logiskt uppställd journal som svarar mot patientdatajournalagens och VFU platsens krav.
- journalen visar en tillfredställande klinisk, analytisk förmåga hos studenten.

Underkänd termin 3

- brister genomgående i systematik och behöver ofta handledning i fysioterapiprocessen.
- behöver ofta uppmaning för att påbörja, genomföra och slutföra dokumentationen inom rimlig tid.
- behöver ofta handledning för att skriva en förståelig och logiskt uppställd journal som svarar mot patientdatajournalagens och VFU platsens krav.
- journalen visar ganska ofta brister i klinisk, analytisk förmåga hos studenten.

VÄRDERINGAR OCH FÖRHÅLLNINGSSÄTT

5. Samverkan och förhållningssätt

Förhållningssätt till patienter och personal. Förmåga till ansvarstagande.

Student i termin 3 godkänd nivå:

- visar tillfredställande förmåga att samverka med det övriga vårdteamet.
- respekterar patientens rättigheter och behov.
- klarar ofta av att planera och ta ansvar för den egna arbetsbördan och att ta ansvar för sina egna patienter.
- visar oftast flexibilitet och initiativförmåga när det gäller att hantera oförutsedda situationer i arbetet.

- är medveten om behovet av det egna lärandet. Visar intresse för och tar ofta ansvar för den egna inläringen, men behöver viss hjälp för att ta tillvara möjligheterna till professionell utveckling.

Student i termin 3 icke godkänd nivå:

- behöver ofta stöd och uppmuntran för att samverka med det övriga vårdteamet.
- brister ibland i att visa respekt för patientens rättigheter och behov.
- behöver ofta stöd för att ta ansvar för sin egen arbetsbörda och för sina patienter.
- visar ofta bristande flexibilitet och initiativförmåga när det gäller att hantera oförutsedda situationer i arbetet.
- är inte alltid medveten om behovet av det egna lärandet. Tar inte tillräckligt ansvar för den egna inläringen och behöver hjälp för att ta tillvara möjligheterna till professionell utveckling.

6. Säkerhet

Student i termin 3 godkänd nivå:

- arbetar i enlighet med de lagar som styr sjukvården.
- verkar i enlighet med yrkets etiska regler.
- följer rutiner och föreskrifter för hygien ex. vidtar adekvata åtgärder vid risk för blodsmitta och smittoöverföring. Visar god personlig hygien.
- följer föreskrifter för elektrisk apparatur och övriga behandlingsinstrument och behandlingshjälpmedel.
- behandlar patienten tryggt, tar t ex hänsyn till fallrisk och kontraindikationer för undersökning och behandling.
- ger korrekt information/instruktion till patient, anhörig och/eller annan vårdpersonal.
- svarar för korrekt överrapportering till handledare och övrig personal. Rapporterar incidenter till handledaren.

Student i termin 3 icke godkänd nivå:

- arbetar inte i enlighet med de lagar som styr sjukvården.
- verkar inte i enlighet med yrkets etiska regler.
- följer inte rutiner och föreskrifter för hygien ex. vidtar inte adekvata åtgärder vid risk för blodsmitta och smittoöverföring. Visar bristfällig personlig hygien.
- behandlar inte patienten på ett tryggt sätt tar t ex inte hänsyn till fallrisk och kontraindikationer för undersökning och behandling.
- ger felaktig och/eller bristfällig information/instruktion till patient, anhörig och/eller annan vårdpersonal.
- brister i ansvar för överrapportering till handledare och övrig personal. Rapporterar inte incidenter till handledaren.